HUSVO VEĽKOMESTE

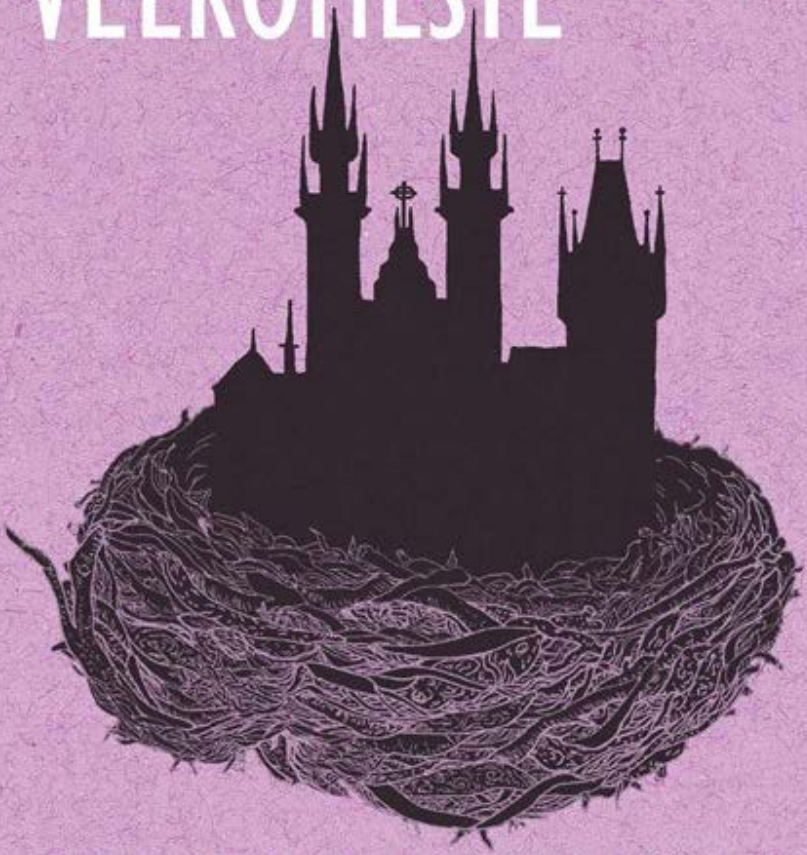

KATARÍNA MIKOLÁŠOVÁ

Lindeni

Hus vo veľkomeste

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.lindeni.sk
www.albatrosmedia.sk

Lindeni

Katarína Mikolášová

Hus vo veľkomeste – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2024

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS MEDIA

HUS VO VEĽKOMESTE

KATARÍNA MIKOLÁŠOVÁ

HUSvo VEĽKOMESTE

Lindeni

Napísanie diela z verejných zdrojov formou štipendia
podporil Fond na podporu umenia.

fond
na podporu
umenia

Katarína Mikolášová: *Hus vo veľkomeste*
Copyright © Katarína Mikolášová, 2024
Illustration © Katarína Caková, 2024
Slovak edition © Albatros Media Slovakia, s. r. o., 2024

Všetky práva sú vyhradené. Žiadna časť tejto publikácie sa nesmie kopírovať a rozmnožovať za účelom rozširovania v akejkoľvek forme alebo akýmkoľvek spôsobom bez písomného súhlasu vydavateľa.

ISBN v tlačenej verzii 978-80-566-4045-6
ISBN e-knihy 978-80-566-4037-1 (1. zverejnenie, 2024) (epub)
ISBN e-knihy 978-80-566-4038-8 (1. zverejnenie, 2024) (mobi)
ISBN e-knihy 978-80-566-4036-4 (1. zverejnenie, 2024) (ePDF)

„Matkina láska k dieťaťu sa nepodobá ničomu inému na svete.
Nepozná zákon ani zľutovanie, prenasleduje a ničí všetko,
čo jej stojí v ceste.“

Agatha Christie

OBSAH

Pozri, ako vyzerá mravčia svadba 13

Selda 21

Najkrajšia farba 33

Z technických príčin zatvorené 41

Ostaň tu bývať 53

Turčín Poničan 69

Ticho po víchrici 83

Hus vo veľkomeste 95

Pavlína 109

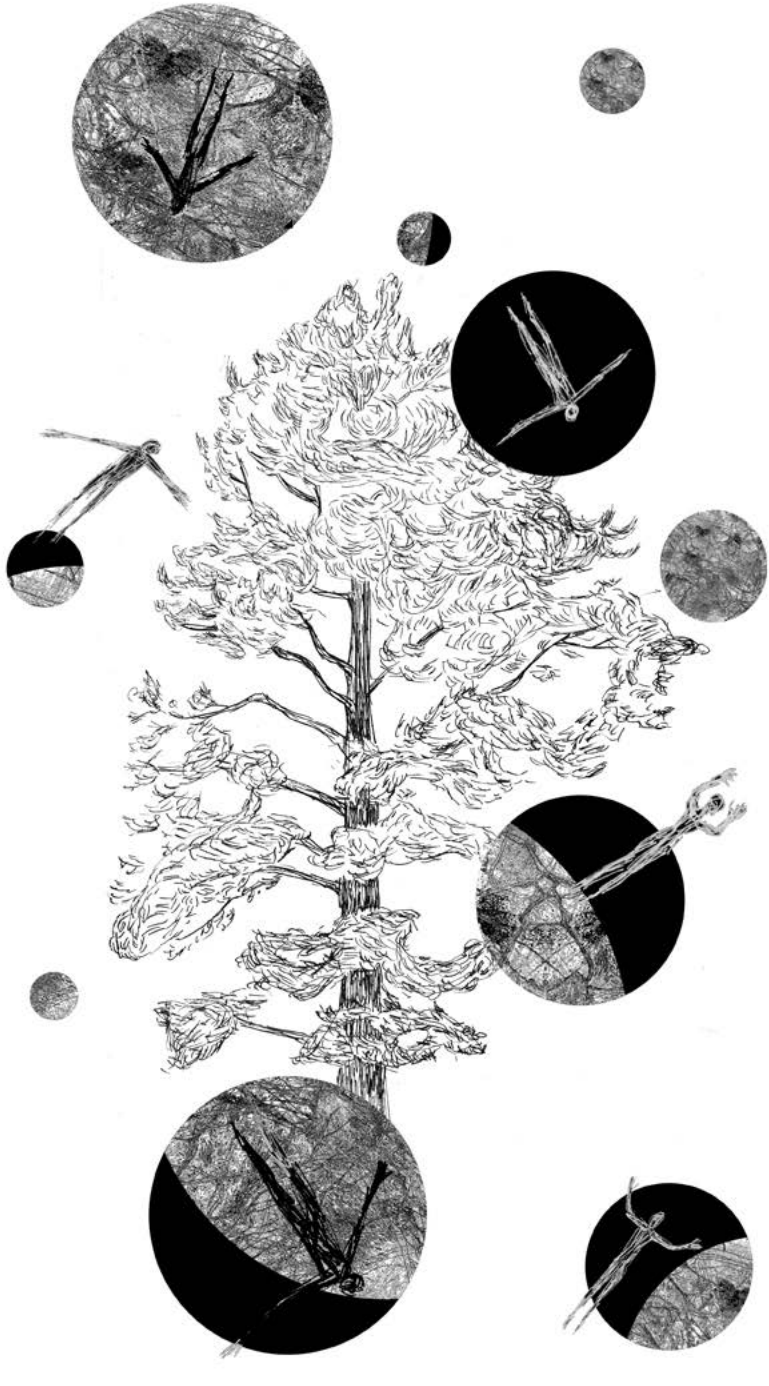

POZRI, AKO VYZERÁ MRAVČIA SVADBA

„Vierka, prosím ťa…“ ockov hlas znie akosi čudne.

„Ty ma už o nič nepros.“

Ich šepot mi rozrezáva hlavu na milión kúskov. Hučí mi v nej a praská. Akoby tam lyžica bagra naberala drobné kamene a vzápätí ich vysýpala späť.

„Bež si za ňou. Sem sa už nevracaj.“

„Prosím ťa… daj mi ešte šancu. A čo deti?“

„Bude im dobre aj bez teba.“

Nebude! kričia všetky tie kamene v mojej hlave. Nebude, chcem kričať aj ja, ale bojím sa, že zobudím sestru.

Z predsiene presvitá tlmené svetlo.

Buchnú vchodové dvere.

Štartuje auto, odchádza.

A potom ticho. Dlho.

Z obývačky začujem utajované vzlyky.

Je sobota. Dnes idem do obchodu ja. Sestra o týždeň. Celozrnné rožky, maslo, soľ, kakao. Nezabudni droždie, pripomenie mama.

Vysadnem na bicykel. Zatlačím do pedálov, ale po chvíli zistím, že ma niečo brzdí. Zastanem práve pri bráničke tetky Strúhalovej. Ako vždy stojí pri plote.

„Dobré ráno," pozdravím sa jej.

Zistím, že mi blatník drie o koleso a pokúšam sa to napraviť. Treba ho len trochu narovnať.

„Dobré, dobré, Zuzanka…" usmeje sa tetka. A potom natiahne krk a vystrčí hlavu ponad plot, aby bola bližšie pri mne.

„Počuj… vraj sa vaši rozvádzajú?" Hlava sa jej začne kývať zo strany na stranu a oči svietia ako žiarovky.

„Vraj si oco našiel druhú…?" Žiarovky nedočkavo blikajú, krk sa predĺži ešte viac.

Kamene v mojej hlave sa zosypú na jedno miesto tesne za obočím. Tetkine pootvorené ústa dychtivo čakajú. V kútiku sa zaleskne slina.

Preč, hrkocú kamene. Preč… Preč!

Vyskočím na bicykel. Uháňam, ale nie k obchodu. Bicykel sa sám od seba rozbehne dole dedinou.

Keď si niekoho vezmem, nikdy sa nerozvediem. Chcela by som, aby to bol Vlado z 8. D… Budeme mať tri deti. A stále budeme niekam chodiť. Na výlety a tak. Do lesa. Jasné, že budeme mať psa. Ale aj sliepky, to je praktické. A v kuchyni obrus s papradím. Alebo s hlucháňom. A žiadne záclony. A všetko budeme robiť spolu.

Bicykel odhodím do žihľavy na kraji lesa. Žihľava, trnky, liesky. Sem chodievame s ockom na palice do fazule. Omyl. Chodievali sme… Kamene z hlavy sa tlačia von. Presýpajú sa, znútra narážajú do čela. Bolí to.

Úzky hnedý chodník. Buky.

Tyrkysová zeleň na mladom papradí.

V studenej vôni sa ukýva dážď.

Rozbehnem sa. Mokré líca si opriem o vietor.

„Keď ťa prijmú na gymnázium, dostaneš nový bicykel," počujem ocka. Usmieva sa. Možno nájdem to miesto, kde sme vlani spolu našli kuriatka.

Chodník už nie je. Len lístie a teplom voňajúce bahno. A niekde vysoko koruny stromov. Smreky a kde-tu buk. Zastanem. Cup, cup… šiška poskakuje z konára na konár a zaborí sa hlboko do mäkkého lístia. Z celej sily si buchnem čelo o kmeň starého buka. Choďte preč, šepkám tým hnusným kameňom v mojej hlave. Čelo ma bolí, triem si ho o kôru stromu. Niekde nado mnou praskne konár. Pozriem sa hore. Visí tam pavučina. Trblietavo sa odráža od oblohy. Chvejú sa v nej kvapky vody a krídelká múch.

Obzriem sa okolo seba. Kde sme to len našli tie kuriatka? Vtedy ma viedol ocko. Asi vopred vedel, že tam sú. A ja som si myslela, že som ich zbadala prvá. Ocko…

Strhnem sa na krátky výkrik vtáka. Zo skaly predo mnou sa uvoľní kameň. A zase ticho.

Pokojná vôňa zeme mi zatvára oči.

Po kmeni stromu putujú mravce. Disciplinovane, jeden za druhým. Vytvárajú súvislý pás od koreňa až po pavučinu nad mojou hlavou, tam sa rozlezú po jej okrajoch a s chuťou sa pustia do vlákien. Chrum, chrum, počujem, ako im pracujú hryzadlá. Odrazu sa pavučina uvoľní a poletuje nado mnou. Pripomína mi priesvitný klobúk medúzy, ktorá sa voľne vznáša pod hladinou mora. Ale pavučina rastie. Už je ako okno v našej kuchyni. Už je ako pingpongový stôl.

Au, niečo ma pichne. Mravec! Omylom som položila ruku na ich chodník. Trasiem rukou, aby som sa mravcov zbavila. Vtom sa mi niečo zľahka dotkne vlasov a tvár mi oblepia jemné vlákna. Chcem ich dať preč, ale nemôžem pohnúť rukou, pavučina ma celkom zajala. Pevne ma zviera.

„Aký máš pekný závoj," šepkajú mravce.

„Toto sú svadobné šaty?" pýtam sa ich. Iba sa rozchichocú a zmiznú.

Zhora začujem nejaký zvuk. Ako keď krídla vtákov plieskajú vo vetre. Pomedzi lepkavé vlákna skúšam dovidieť na oblohu. Naozaj, zlietajú sa na nej vtáky. Celý kŕdeľ. Neviem rozoznať druh, pretože sú veľmi vysoko. Ale priblížia sa a vtedy zbadám, že sú to ľudia – vznášajú sa a za každým z nich veje široký modrý plášť. O chvíľu už modré plášte úplne zakrývajú oblohu. Ľudia majú veselé tváre. Pochytajú sa za ruky a vytvoria kruh. Pohybujú sa, akoby tancovali, ich smiech a radostné výkriky počuť až sem dole. Veľmi túžim pridať sa k nim, ale čím viac sa usilujem hýbať, tým tesnejšie ma pavučina zviera. Ľudia tancujú, krútia sa rýchlejšie a rýchlejšie. Výskajú. Cítim, ako mi po lícach stekajú slzy a vpíjajú sa do pavučín, jej vlákna ešte viac priľnú k mojej tvári.

Zrazu sa tam hore niečo deje. Z kruhu vyletia dvaja ľudia vysoko nad ostatných a vzápätí prudko klesajú k zemi, obaja strmhlav padajú, plášte im vejú, ale nenadnášajú ich. Zdúpniem hrôzou. Dolámu sa, rozbijú si hlavy o hrubé konáre… Zachráňte ich, kričím, ale nikto ma nepočuje, tí dvaja sa rýchlo približujú, už rozoznávam ich tváre, už vidím, že sú to muž a žena, už sú naozaj veľmi blízko, tak blízko, že zbadám, že…

„Zachráňte ich!" revem z plného hrdla a trasiem sa vzlykmi, pretože v tých dvoch spoznávam mamu a ocka.

Zavriem oči. Búcham si čelo o strom, trasiem sa. Trasiem sa a kričím, kričím bez slov, kopem do kmeňa a búcham si hlavu a necítim bolesť a potom niekedy prestanem kričať a prestanem sa hýbať.

„Nepokaz si svadobné šaty," šepkajú mravce. Znenazdajky sa opäť zjavia na kmeni.

„Pozri sa hore. Pozri, ako vyzerá mravčia svadba…" smejú sa.

Upriem pohľad na oblohu. Niekoľko hustých čiernych mračien ju spolovice zakrýva, ale aj tak zbadám mamu a ocka, ako sa pomaly znášajú k zemi. Ich plášte sú napnuté nad ich hlavami ako padáky. Všade okolo nich poletujú okrídlené mravce, to sú tie čierne mračná. Mravce poletujú nad korunami stromov a vytvárajú tam raz menšie, inokedy väčšie skupinky, sú to práve vyliahnuté samičky a samčeky. Samičky si vyberajú ženíchov, aby potom odložili krídla a založili si niekde nové mraveniská. Celé húfy mravcov sa zahryzli do plášťov mojich rodičov a teraz ich nesú na svojich drobných krídelkách.

Na lícach znovu pocítim slanú tekutinu.

„Mami," vydýchnem.

„Čo tu, prepánajána, robíš, Zuzanka?"

„Vraj sa mám vydávať."

„To naozaj? A za koho?" chce vedieť ocko.

„Predsa za Vlada. Toho z 8. D," vysvetlím.

Mama zdvihne obočie.

„Zuzanka, ešte si mladá na vydaj," rozhodne sa a hrebeňom sa snaží zbaviť moje vlasy pavučín.

„Nechaj ju. Je z nej krásna nevesta," usmieva sa ocko.

Niečo mi zdvihne nohy zo zeme. Tuším, že sú to tie okrídlené mravce. Zahryznú sa do pavučiny a unášajú ma vysoko ku korunám stromov.

Otec s mamou stoja tam dole. S vyvrátenými hlavami pozerajú, ako sa vzďaľujem.

Ale držia sa za ruky.

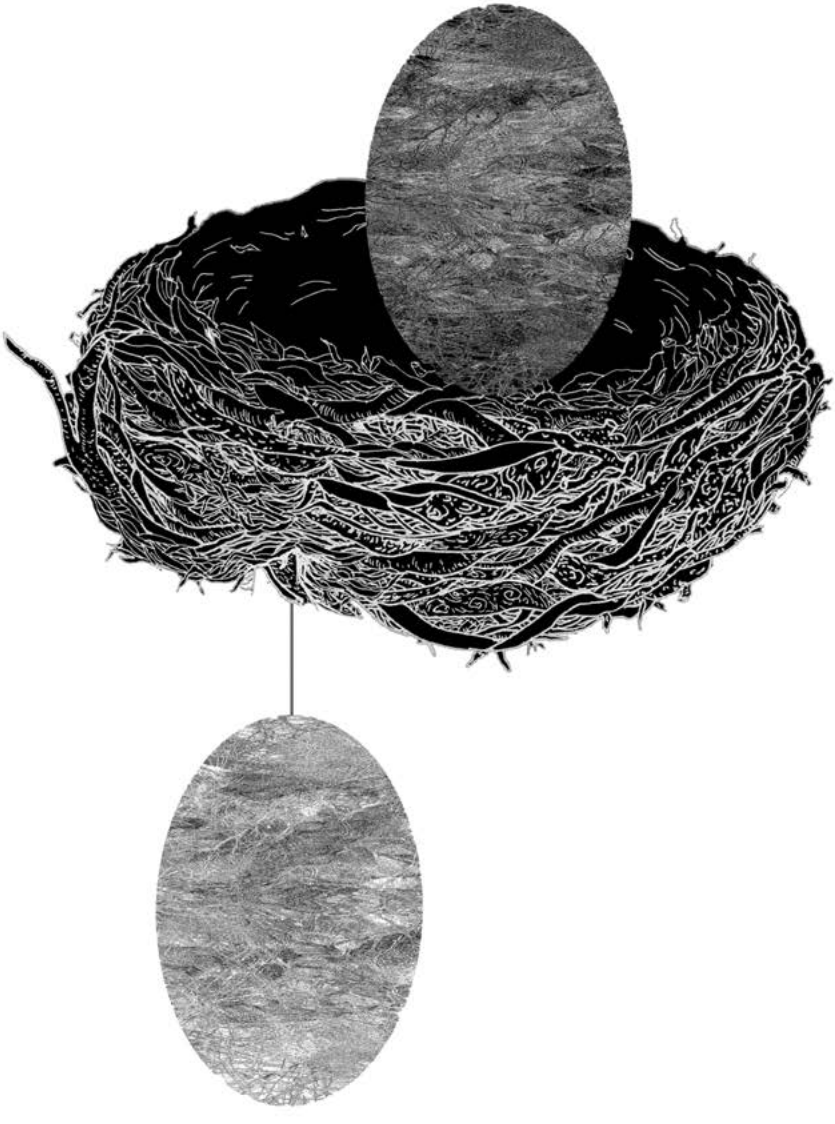

SELDA

Mama má rada iba sestru. Je to pochopiteľné, sestra je pekná a múdra. Nosí zo školy samé jednotky, no doma sa neučí, neviem, ako to robí. Vyhráva všetky recitačné a literárne súťaže, aj krajské kolá. Ani ja sa už sama doma neučím, nepomáha to. Iba vtedy, keď dostanem zlú známku, vtedy sa musím. Mama si sadne ku mne a skúša ma alebo mi dáva diktáty, lenže obyčajne urobím veľa chýb a mama potom strašne kričí a zmláti ma. Veľmi by som chcela nerobiť tie chyby, aby toľko nekričala. Nech ma aj mláti, to mi až tak neprekáža, beztak mám stále modriny na rukách a nohách, ale niektoré sú aj z bicykla. Niekedy sa rozbehnem veľmi rýchlo, vtedy mi okolo hlavy sviští vietor a nepočujem ten krik, no minule, keď som fičala po lesnom chodníku, nabehla som na hrubý koreň a spadla som, roztrhla som si nové rifle a mama zase strašne vrieskala. Zamkla dvere, aby som nemohla ujsť, tak som si ukazovákmi zapchala uši, lenže to sa nesmie, teraz už viem, že je drzosť zapchávať si uši, keď niekto dospelý kričí, lebo mama začala

vrieskať ešte viac a zbila ma varechou. Predtým ma bila iba rukami, ale ja som si zakryla tvár dlaňami a vystrčila som lakte, mám ich poriadne špicaté a mama si udrela ruku, musela si na ňu dať octanovú masť. Ani to sa nepatrí, otŕčať lakte proti vlastnej mame, vraj. Minule som čítala v jednej knihe, že si môžeme sami za svoj osud, že všetko, čo sa nám stane, je dôsledkom našich vlastných činov, tomu rozumiem, keď si roztrhnem drahé rifle, zaslúžim si trest, samozrejme. Ale niekedy je všetko inak – ako s tým prsteňom. Do školy prišla Julkina mama, vraj jej zmizol zlatý prsteň, deň predtým sme si u Julky robili projekt z biológie, viem pekne kresliť a ona zase ovláda učivo, išlo nám to výborne. Tvrdila som, že som ho nevzala ani som u nich žiadny prsteň nevidela, Julka sklopila oči a mlčala. Triedna pre istotu upozornila všetkých rodičov, aby skontrolovali veci svojich detí, či niekto ten prsteň neukrýva, dajte dobrý pozor, pani Jančíková, pošepla zvlášť mojej mame, vaša dcéra tam bola na návšteve, no nepriznala sa… Mama mi prehľadala zásuvky, vysypala aktovku, prezrela vrecká na všetkých mikinách, dokola sa vypytovala, kde je ten prsteň, neskoro večer ju to už konečne prestalo baviť a dovolila mi ísť spať. Vtedy sa mi prvý raz snívalo o tej žene.

Na druhý deň u nás zazvonila Kata s babkou, Katin otec je vo väzení a mama sa niekam stratila, preto sa o Katu stará babka. Našla ten prsteň v bielej ponožke, ktorú mala Kata vo vrecku na prezuvky. Odkiaľ ho máš, spýtala sa, dala mi ho Lucia, odvetila Kata. *Naozaj si jej ho dala?* Nikdy som ten prsteň nevidela, povedala som. Neklam, mama zvýšila hlas, stále mi klameš, povedz pravdu! Hlas sa jej už triasol, no ja som nevedela, čo povedať, dívala som sa na Katu, ktorá opakovala ako papagáj: dala mi ho, dala… Ukazovák jej babky vystrelil oproti

mne. Lucia, ty jediná si bola u Julky, musela si ho vziať len ty, schovala si si ho u našej Katky, aby nebolo zle na teba, povedz pravdu! Povedz pravdu, kričala mama a Kata kývala hlavou zhora nadol. *Dala mi ho, dala*… Zrazu som sa nemohla nadýchnuť, chcelo sa mi plakať, nevedela som to zadržať, nevedela som nič povedať – vidíš, teraz si ticho, kričala mama, to znamená, že si klamala –, potom ku mne priskočila a začala ma ťahať za vlasy, nechajte ju, povedala Katina babka, ale strašne potichu.

Ráno sme s mamou išli k Julke, jej mama nám otvorila v zelenom froté župane, voňala kávou. Mama Julkinej mame dlho niečo vysvetľovala, potom ma posotila dopredu – ospravedlň sa! Prepáčte mi to, povedala som, ale Julkina mama mlčala.

Aby ti to bolo jasné, na polroku budeš mať dvojku zo správania, rozhodla triedna. Stála som pri tabuli pred celou triedou. *Vaša spolužiačka Lucia kradla*. To je veľmi vážny priestupok, keby bola dospelá, hrozí jej väzenie… učiteľka hovorila ďalej, ale ja som už nič nepočula. Zrazu sa Julka rozplakala, vraj, musím vám niečo povedať. A potom medzi vzlykmi vyklopila, ako to celé bolo. Prsteň dala Kate ona, Kata jej nahovorila, že doma nemajú čo jesť, lebo im rodičia neposielajú žiadne peniaze, no babka by nikdy nedovolila, aby jej pomáhali cudzí ľudia. Preto by Kata potajomky dala prsteň do záložne. Keby sa babka spýtala, odkiaľ vzala peniaze, povedala by, že vyhrala vedomostnú súťaž v televízii, v nejakej zahraničnej, lebo slovenské programy babka poctivo sleduje. Katina babka to naozaj nemá ľahké, je dôchodkyňa, dostáva však nejaké sociálne dávky. Julka ma prosila o odpustenie, aj triedna sa mi ospravedlnila – tú dvojku, samozrejme, nebudeš mať –, mne to však bolo jedno, dobre som vedela, že som nekradla, lenže moja mama neverila mne, ale Kate a jej babke.

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázku z knihy Hus vo veľkomeste.
Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.